

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра міжнародної економіки

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ
ДО ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ**
з дисципліни «Міжнародна економіка»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітньо-професійна програма: «Підприємницька діяльність в авіації»

Розробник: д.е.н., доцент Князева Т.В.

ТЕМА 1. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА

План практичного заняття:

1. Сутність міжнародної економічної системи. Міжнародний поділ праці як основа формування сучасної міжнародної економічної системи.
2. Форми міжнародного поділу праці та їх розвиток у контексті інтернаціоналізації господарського життя.
3. Історична еволюція міжнародних економічних відносин.
4. Основні ознаки і тенденції розвитку міжнародної економіки.

Основні теоретичні відомості:

Соціальна організація суспільства приводить за мірою свого розвитку до інституціоналізації економічних відносин у виді усталених практик економічного мислення та поведінки, які закріплюються у суспільній свідомості, у загальноприйнятих цінностях та нормах поведінки, формальному та неформальному праві.

Розвиток організаційно-економічних відносин, тобто відносин з приводу координації, субординації, організаційного оформлення відносин економічних суб'єктів, є передумовою формування інституційно закріпленого механізму економічної поведінки в системі господарського механізму. Його основу складають прийняті в даній системі форми господарювання, технологічний спосіб виробництва, відносини власності.

Будь-яка соціально-економічна система є відкритою, нелінійною, принципово неоднорідною, через що розвиток системи відбувається з огляду на відповідність існуючої структури (сукупності елементів системи та зв'язків між ними) і механізму функціонування (способу координації та субординації зв'язків між елементами й досягнення цілей системи під час їх взаємодії) ступеня напруженості змін всередині системи та впливу її зовнішнього оточення.

Сказане дає змогу визначити світову соціально-економічну систему (ССЕС) як відкриту, нелінійну, неоднорідну сукупність суб'єктів (людей та їх груп), об'єктів (продуктивних сил) та упорядкованих у межах певного господарського механізму відносин між ними в системі інтернаціоналізованого суспільного циклу «виробництво-споживання».

Міжнародний поділ праці – це найвищий ступінь розвитку суспільно-територіального поділу праці між країнами, основою якого є економічно вигідні спеціалізація окремих країн і обмін випущеною продукцією визначеної кількості та якості. Сутність світового поділу праці виявляється в єдності процесів розділення й об'єднання виробництва.

Чинниками розвитку міжнародного поділу праці виступають:

1) природно-географічні розходження, а саме природно-кліматичні умови країни, природні ресурси, величина території, чисельність населення, економіко-географічне положення;

2) соціально-економічні умови – особливості історичного розвитку виробничих традицій та традиційних зовнішніх зв'язків, досягнутий рівень економічного й науково-технічного розвитку, соціальний тип і механізм організації національного виробництва, соціальна природа й механізм організації зовнішньоекономічних відносин;

3) науково-технічний прогрес, під впливом якого разом з економічними факторами міжнародний поділ праці поступово звільняється від зумовленості природними умовами. Удосконалення інформаційної техніки, упровадження її в усі найважливіші сфери громадського життя змінює сформований поділ праці, пропорції його розподілу між країнами, галузями, регіонами, перетворюючи одночасно форми його організації.

Міжнародні економічні відносини відображають ринковий характер національних економік. Ознаками міжнародних економічних відносин як сфери розвинутого ринкового

господарства можна вважати:

- економічне відособлення учасників на базі світового розподілу праці та національних кордонів;
- міжнародний обмін факторами і результатами виробництва, що привів до створення та функціонування світових ринків товарів, послуг, капіталів, робочої сили, технологій;
- дія законів попиту, пропозиції та вільного ціноутворення;
- конкурентна боротьба продавців, покупців, товарів і послуг;
- схильність до монополізації за мірою концентрації виробництва й збуту.

Джерела:

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 256 с
2. Зеліч (Яцко) В.В. Міжнародна економіка: навчально-методичний комплекс / В.В. Зеліч (Яцко).- Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2015. – 80 с.
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч./ Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.
4. Міжнародна економіка : навчальний посібник / ред. С. В. Фомішин. – Львів : Новий світ-2000, 2012. – 448 с. – (Вища освіта в Україні).
5. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посібник / Т.В. Шталь [та ін.]. – Харків :Видавництво «Форт», 2015. – 364 с.

Завдання для практичного заняття:

Чим пояснюється розподіл міжнародної економіки на міжнародну макроекономіку та міжнародну макроекономіку?

Яким чином розвиток МЕВ впливає на динаміку економічного розвитку окремих країн?

Визначте позитивні та негативні наслідки відкритості економіки.

Назвіть фактори, які визначають процес інтернаціоналізації економіки на початку нового тисячоріччя.

Охарактеризуйте основні етапи розвитку світового господарства і МЕВ.

Охарактеризуйте основні елементи системи міжнародних економічних відносин.

Як змінюється місце та роль національної економіки в сучасній системі світогосподарських зв'язків?

Назвіть та охарактеризуйте основні особливості і протиріччя сучасного економічного розвитку.

Охарактеризуйте об'єкт дослідження світової економіки та його відмінність від міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин.

ТЕМА 2. МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ

План практичного заняття:

1. Сутність і теорії міжнародної торгівлі.
2. Форми міжнародної торгівлі товарами та послугами.
3. Регулювання міжнародної торгівлі на національному рівні та особливості формування зовнішньоторговельної політики.
4. Стан і тенденції розвитку світової торгівлі.

Основні теоретичні відомості:

Сучасна міжнародна торгівля – торгівля між країнами, що передбачає ввезення (імпорт) і вивезення (експорт) товарів. У ній беруть участь юридичні особи (підприємства, їх об'єднання), держави, окремі індивідууми. Вона є засобом, за допомогою якого країни можуть розвивати спеціалізацію, підвищувати продуктивність своїх ресурсів і, таким чином, збільшувати загальний обсяг виробництва.

Міжнародна торгівля – сфера міжнародних товарно-грошових відносин, специфічна форма обміну продуктами праці (товарами та послугами) між продавцями і покупцями різних країн. Міжнародна торгівля є сукупністю зовнішньої торгівлі всіх країн світу.

Міжнародна торгівля складається з двох зустрічних потоків товарів – експорту й імпорту і характеризується насамперед торговельним сальдо та торговельним оборотом.

Експорт – це вивезення товарів, послуг, інтелектуальної власності з митної території країни за кордон без зобов'язання про зворотне ввезення. Експортом також вважають продаж товарів, надання послуг та прав власності іноземним фізичним і юридичним особам без факту перетинання митного кордону.

Під час розрахунку показника експорту за методикою ООН до уваги береться вивезення товарів:

- 1) вироблених у країні;
- 2) раніше ввезених з-за кордону та перероблених на митній території або під митним контролем;
- 3) на умовах реекспорту – вивезення товарів раніше ввезених, але не перероблених у країні, з територій вільних зон, з приписних митних складів.

Імпорт – це ввезення товарів, послуг, об'єктів інтелектуальної власності на митну територію без зобов'язання про зворотне вивезення. При розрахунку показника імпорту за методикою ООН до уваги береться ввезення товарів:

- а) іноземного походження з країни-виробника або країни посередника з метою: кінцевого споживання, переробки для вивезення або для кінцевого споживання;
- б) для переробки під митним контролем;
- в) з територій вільних зон або приписних складів;
- г) на умовах реімпорту – ввезення товарів, раніше вивезених, але не перероблених.

Джерела:

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 256 с
2. Зеліч (Яцко) В.В. Міжнародна економіка: навчально-методичний комплекс / В.В. Зеліч (Яцко).- Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2015. – 80 с.
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч./ Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.
4. Міжнародна економіка : навчальний посібник / ред. С. В. Фомішин. – Львів : Новий світ-2000, 2012. – 448 с. – (Вища освіта в Україні).
5. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посібник / Т.В. Шталь [та ін.]. – Харків :Видавництво «Форт», 2015. – 364 с.

Завдання для практичного заняття:

1. Застосувавши формули основних показників міжнародної торгівлі, знайти відсутні дані:

Показники	2014	2015
Експорт	118,13	105,95
Імпорт		
Торговий оборот	178,87	
Торгове сальдо		3,12
ВВП		386,93
Експортна квота	0,31	
Імпортна квота		
Темп росту експорту		
Темп приросту експорту		

2. Застосувавши формули основних показників міжнародної торгівлі, знайти відсутні дані:

Показники	2015	2016
Експорт	105,95	100,64
Імпорт		54,68
Торговий оборот		
Торгове сальдо	3,12	
ВВП	386,93	
Експортна квота		0,25
Імпортна квота		
Темп росту експорту		
Темп приросту експорту		

ТЕМА 3. МІЖНАРОДНІ ІНВЕСТИЦІЇ

План практичного заняття:

1. Сутність міжнародних та прямих іноземних інвестицій
2. Роль міжнародних корпорацій у системі світового господарювання

Основні теоретичні відомості:

На початковому етапі інтернаціоналізації фірми постає вибір між одночасним виходом на кілька зарубіжних ринків та орієнтацією на один з них задля надбання досвіду освоєння інших потенційно доступних ринків у майбутньому. З метою одночасного виходу одразу на кілька зарубіжних ринків утворюються міжнародні корпорації, що дозволяє дістати додаткові конкурентні переваги, пов'язані з чинником часу та потенційною економією на масштабах діяльності. Вони бувають трьох основних видів:

- Транснаціональні корпорації (ТНК);
- Багатонаціональні корпорації (БНК);
- Міжнародні корпоративні спілки.

Джерела:

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 256 с
2. Зеліч (Яцко) В.В. Міжнародна економіка: навчально-методичний комплекс / В.В. Зеліч (Яцко).- Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2015. – 80 с.
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч./ Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.
4. Міжнародна економіка : навчальний посібник / ред. С. В. Фомішин. – Львів : Новий світ-2000, 2012. – 448 с. – (Вища освіта в Україні).
5. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посібник / Т.В. Шталь [та ін.]. – Харків :Видавництво «Форт», 2015. – 364 с.

Завдання для практичного заняття:

1. Які з наведених прикладів інвестицій вважаються прямими?
Польський банк купив будинок у Львові, в якому відкрив свою філію в Україні.
Харківський тракторний завод збільшив свою частку в статутному капіталі СП, яке зареєстроване в Росії, з 30% до 51%.
Українська фірма за дорученням клієнта з ФРН купила 11% поточного випуску акцій «Укртрансавто».
Канадська фірма «МакДональдс» відкрила ще один ресторан Києві.
Українсько-американський інвестиційний фонд розмістив 100 млн. дол. США в українських державних короткострокових зобов'язаннях та облігаціях державної позики.
«Світоч» розміщує 5 млн. дол. на короткостроковому депозиті в американському банку;
Укрсоцбанк вкладає 50 млн. дол. в облігації американського інвестиційного фонду;
Американський фонд сприяння конверсії надає пільговий кредит українському оборонному підприємству?
2. Із міжнародного досвіду можна виокремити ряд причини експорту та імпорту капіталу.
Ці причини згруповані нижче, зокрема групу 1 складають фактори, чинники експорту капіталу, групу два – чинники імпорту капіталу:
Група 1: технологічне лідерство; переваги у кваліфікації робочої сили; забезпечення доступу до природних ресурсів; переваги у рекламі; економіка масштабу; розмір корпорації; ступінь концентрації виробництва; забезпечення доступу до природних ресурсів та ін.
Група 2: потреба в капіталі; кількість національних філій; витрати виробництва; рівень захисту внутрішнього товарного ринку; розмір внутрішнього ринку. Необхідно:

1. Визначити вплив кожного чинника відповідно на експорт та на імпорт прямих інвестицій;
2. З'ясувати, які чинники можуть однаково впливати як на експорт так і на імпорт прямих інвестицій

ТЕМА 4. МІЖНАРОДНИЙ КРЕДИТ

План практичного заняття:

1. Сутність та функції міжнародного кредиту
2. Загальна характеристика кредитів у зовнішній торгівлі
3. Особливості формування і розвиток світового ринку позичкових капіталів

Основні теоретичні відомості:

Міжнародний кредит – це сукупність міжнародних економічних відносин між суб'єктами господарської діяльності різних країн з приводу передачі в тимчасове користування позикового капіталу для використання його на засадах добровільності, платності з метою одержання економічних вигод. Суб'єктами цих відносин є уряди і державні органи, банки, компанії, міжнародні і регіональні фінансово-кредитні інститути, а також інші юридичні і фізичні особи.

Міжнародний кредит виражає відносини, які склалися між кредиторами і позиковцями різних країн з приводу надання, використання та погашення позики. Кредитні відносини складаються на *принципах*: поверненості; терміновості; платності; забезпеченості, цільового використання.

Вартість кредиту – це відношення всієї сукупності витрат, зв'язаних з його одержанням і використанням, до суми фактично використаного кредиту за визначений період часу. Вартість кредиту визначається у відсотках.

Забезпечення кредиту – це надання в заставу ТМЦ (по векселях, чеках, платіжних документах) або надання гарантій третіх осіб (у виді гарантійних листів банків, компаній, уряду).

Чинники поширення кредитних відносин у міжнародній сфері:

- інтернаціоналізація виробництва і капіталу;
- активізація міжнародних економічних зв'язків;
- зміцнення позицій ТНК;
- НТР, досягнення у сфері комунікаційних технологій.

умовах стабільного міжнародного середовища міжнародне кредитування може бути ефективним і вигідним для всього світового господарства. Це означає, що виграші окремих суб'єктів будуть більшими, ніж втрати інших.

Джерела:

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 256 с
2. Зеліч (Яцко) В.В. Міжнародна економіка: навчально-методичний комплекс / В.В. Зеліч (Яцко).- Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2015. – 80 с.
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч./ Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.
4. Міжнародна економіка : навчальний посібник / ред. С. В. Фомішин. – Львів : Новий світ-2000, 2012. – 448 с. – (Вища освіта в Україні).
5. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посібник / Т.В. Шталь [та ін.]. – Харків :Видавництво «Форт», 2015. – 364 с.

Завдання для практичного заняття:

1. Одна з країн Латинської Америки планує провести модернізацію своєї системи залізничних доріг, для чого необхідно придбати новий рухомий состав. Витрати в іноземній валюті становлять, за оцінками, 950 млн. дол. У результаті модернізації залізниці очікується підвищення щорічного прибутку до 140 млн. дол. на рік. Можливі два альтернативні шляхи фінансування:

Кредит на 20 років за ставкою 13%.

Кредит на 10 років за ставкою 11%.

Який варіант кращий? Чому? Основна сума має виплачуватися рівними частками щорічно.

2. Позичальник одержує від кредитора 15000 грн. на 1 рік під 25% річних. Річні темпи інфляції склали 6%. Розрахувати втрати кредитора, викликані інфляцією.

ТЕМА 5. МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ

План практичного заняття:

1. Поняття і форми міграції.
2. Міжнародна трудова міграція.
3. Характеристика основних центрів міграції та тенденцій розвитку світового ринку праці.
4. Наслідки міжнародної трудової міграції.

Основні теоретичні відомості:

Залежно від термінів міграції її поділяють на остаточну або тимчасову. Міграцію, що приводить до зміни місця проживання, називають *остаточною, постійною або безповоротною*. Міграцію, що означає переміщення населення на короткий термін і припускає повернення населення до колишнього місця постійного проживання, називають *тимчасовою або поворотною*.

Остаточну міграцію поділяють на зовнішню (міжнародну) і внутрішню (міграцію усередині країни).

З причин переміщення населення міграцію називають добровільною або змушеною.

Міграцію називають *добровільною*, якщо переміщення за кордон здійснюється з причин, що залежать від мігранта. *Змушена міграція* породжується причинами, які не залежать від мігрантів.

За характером переміщення населення міграцію поділяють на періодичну, сезонну і маятникову.

Періодична – це переміщення населення, викликане періодично виникаючими причинами, з поверненням до постійного місця проживання.

Сезонна – переміщення мігрантів, пов'язане із сезонним характером роботи.

Маятникова міграція має місцевий характер і пов'язана з щоденним переміщенням частини населення до місця роботи, навчання і назад.

Сукупне переміщення населення за національні межі, що відбувається сьогодні, утворює значні за розміром міграційні потоки.

Відповідно до класифікації МОП ООН виділяють **5 типів потоків міжнародної міграції**:

1. Переселенці – до цієї категорії належать особи, що переїжджають в іншу країну на постійне місце проживання. Основний потік переселенців направляється в розвинені країни, насамперед у США, Канаду, Австралію. Найчастіше цей потік ґрунтується на міжнародному законі возз'єднання родин.

2. Ті, хто працює за контрактом – термін перебування в приймаючій країні даної категорії осіб жорстко обмежений. До них належать сезонні робітники, а також особи, що займаються некваліфікованою і малокваліфікованою працею, зайняті у важких та шкідливих для здоров'я роботах, що не дає можливості для професійного росту.

3. Професіонали – до них належать особи з високим рівнем теоретичної підготовки і відповідним практичним досвідом роботи.

4. Нелегальні іммігранти, що в'їжджають у приймаючу країну не на законних підставах – також іноземці з простроченою або туристичною візою, що займаються трудовою діяльністю.

5. Потік змушених мігрантів – до масових переміщень за національні межі їх змушують війни, насильство, порушення прав людини, стихійні лиха, екологічні катастрофи.

Джерела:

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 256 с
2. Зеліч (Яцко) В.В. Міжнародна економіка: навчально-методичний комплекс / В.В. Зеліч (Яцко).- Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2015. – 80 с.
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч./ Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.

4. Міжнародна економіка : навчальний посібник / ред. С. В. Фомішин. – Львів : Новий світ-2000, 2012. – 448 с. – (Вища освіта в Україні).

5. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посібник / Т.В. Шталь [та ін.]. – Харків :Видавництво «Форт», 2015. – 364 с.

Завдання для практичного заняття:

Частка мігрантів у створенні ВВП країни складає 10%; величина ВВП у звітному році складає 800 млрд. дол. Розрахуйте вклад мігрантів у створення ВВП.

ТЕМА 6. МІЖНАРОДНА ПЕРЕДАЧА ТЕХНОЛОГІЙ

План практичного заняття:

1. Міжнародна передача технологій: поняття та місце в сучасних міжнародних економічних відносинах
2. Правовий захист інтелектуальної власності
3. Форми міжнародного обміну технологіями

Основні теоретичні відомості:

Технологія – це наукові знання, які використовуються у виробництві. Це комплекс наукових та технічних знань щодо прийомів і методів виробництва, його організації та управління. Це наукові методи досягнення практичних цілей.

Поняття «технологія» об'єднує три групи технологій:

- технологія продуктів;
- технологія процесів;
- технологія управління.

Стрімке зростання науково-технічного обміну на сучасному етапі розвитку дає підстави деяким науковцям говорити про становлення в останній чверті ХХ ст. нового єдиного ринку – технологічного, який функціонує поряд із традиційними (товарів, капіталу, робочої сили).

Поняття «передача технологій» (трансфер технологій) може розглядатися в широкому та вузькому розумінні.

У вузькому розумінні міжнародний трансфер технологій – це міждержавне переміщення на комерційних засадах або безповоротній основі конструкторських рішень, систематизованих знань та виробничого досвіду для виробництва товарів, використання процесу чи надання послуг, які включають управлінську діяльність і маркетинг, тобто передача технології в «чистому» вигляді.

У широкому розумінні – це передача поряд з технологією в «чистому вигляді», технологій матеріалізованих. У міжнародній економіці матеріальними носіями технології можуть виступати:

- а) товари – у випадку міжнародної торгівлі високотехнологічними товарами;
- б) капітал – у випадках міжнародної торгівлі високотехнологічними капіталоемними товарами, наприклад, машинами та обладнанням, що створені на основі нових технічних рішень, а також поставка комплектних підприємств, які реалізують нові технологічні процеси, системи організації виробництва;
- в) праця – у випадку міграції висококваліфікованих науково-технічних кадрів.

Процес міжнародної передачі технології включає такі етапи:

- 1) відбір і придбання технології;
- 2) адаптація та освоєння придбаної технології.

Джерела:

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 256 с
2. Зеліч (Яцко) В.В. Міжнародна економіка: навчально-методичний комплекс / В.В. Зеліч (Яцко).- Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2015. – 80 с.
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч./ Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.
4. Міжнародна економіка : навчальний посібник / ред. С. В. Фомішин. – Львів : Новий світ-2000, 2012. – 448 с. – (Вища освіта в Україні).
5. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посібник / Т.В. Шталь [та ін.]. – Харків :Видавництво «Форт», 2015. – 364 с.

Завдання для практичного заняття:

Американська компанія експортувала обладнання в Ірландію за ціною 10 тис. євро. Валютний курс склав 1 євро = 1,5 дол. США. Затрати на виробництво обладнання склали 11 тис. дол. США. Як зміниться прибуток експортерів в доларах при підвищенні курсу долара на 20%?

ТЕМА 7. СВІТОВА ВАЛЮТНА СИСТЕМА

План практичного заняття:

1. Сутність і еволюція розвитку міжнародних валютних відносин.
2. Валютний курс та механізми його формування.
3. Світовий фінансовий ринок, його структура і тенденції розвитку.
4. Баланси міжнародних розрахунків.

Основні теоретичні відомості:

Міжнародні валютні відносини є складовою частиною і однією з найскладніших сфер ринкового господарства. У них зосереджені проблеми національних та світової економіки, розвиток яких історично відбувається паралельно і тісно переплітається. За мірою інтернаціоналізації господарських зв'язків збільшуються міжнародні потоки товарів, послуг і особливо капіталів та фінансових ресурсів.

Міжнародні валютні відносини – сукупність суспільних відносин, що складаються при функціонуванні валют у світовому господарстві, що обслуговують взаємний обмін результатами діяльності національних господарств.

Значно впливають на стан міжнародних валютних відносин провідні промислово розвинені країни (особливо «сімка»), що виступають як партнери-суперники. Крім того, в останні десятиліття в цій сфері активізувалися країни, що розвиваються.

Джерела:

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 256 с
2. Зеліч (Яцко) В.В. Міжнародна економіка: навчально-методичний комплекс / В.В. Зеліч (Яцко).- Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2015. – 80 с.
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч./ Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.
4. Міжнародна економіка : навчальний посібник / ред. С. В. Фомішин. – Львів : Новий світ-2000, 2012. – 448 с. – (Вища освіта в Україні).
5. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посібник / Т.В. Шталь [та ін.]. – Харків :Видавництво «Форт», 2015. – 364 с.

Завдання для практичного заняття:

Розрахувати курс СДР. Для спрощення розрахунків вважати, що коригування для всіх валют однакове.

Валюти	Частка валюти в кошику СДР (%)	Валютний курс за 1 долар	Валютні компоненти кошика СДР	Доларовий еквівалент валютних компонентів
Долар США			0,781	0,781
Євро	34	1,533		0,562
Японська єна		138,438	15,569	
Фунт стерлінгів		1,013		0,455
Всього	100			

ТЕМА 8. МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ І ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС

План практичного заняття:

1. Поняття та основні види міжнародного руху капіталу.
2. Теорії міжнародного руху капіталу.
3. Міжнародні корпорації та їхнє місце в процесі міжнародного руху капіталу.
4. Поняття і види міжнародної передачі технологій.

Основні теоретичні відомості:

Міжнародний рух капіталу – це зустрічний рух капіталів між країнами, що приносить їхнім власникам дохід.

Вивезення капіталу за кордон, його активна міграція між країнами стали найважливішою відмітною рисою сучасного світового господарства.

Вивезення капіталу є процесом вилучення частки капіталу з національного обороту в даній країні та переміщення його в товарній або грошовій формі у виробничий процес і обіг іншої країни.

Історично вивезення капіталу сформувалося як експорт невеликої кількості промислово розвинених країн у країни залежні й економічно відсталі. Протягом десятиліть міжнародні зустрічні потоки капіталу традиційно рухалися між розвиненими і країнами, що розвиваються. Поступовий розвиток світового господарства перетворив вивезення капіталу в необхідну умову ефективності функціонування економіки будь-якої країни. При цьому, вивозять капітал не тільки промислово розвинені, але й із середнім рівнем розвитку, а також країни, що розвиваються. Причому кожна країна є одночасно й експортером, і імпортером капіталу. Рух капіталу перетворився з одностороннього в перехресний.

Основними суб'єктами, що займаються вкладеннями засобів, є держави і приватний бізнес, тому міжнародний капітал умовно поділяється на дві групи офіційний і приватний.

Офіційний капітал (державний) – official capital – засоби державного бюджету, які переміщуються за кордон або прийняті з-за кордону за рішенням уряду тієї або іншої країни.

Приватний капітал (недержавний) – private capital – засоби приватних фірм та інших недержавних організацій, які переміщуються за кордон або прийняті з-за кордону за рішенням керівників цих підприємств.

На макрорівні здійснюється міждержавний перелив капіталу. Він містить міждержавні кредити, офіційну допомогу, надану на основі міждержавних угод, кредити міжнародних організацій та ін.

Джерела:

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 256 с
2. Зеліч (Яцко) В.В. Міжнародна економіка: навчально-методичний комплекс / В.В. Зеліч (Яцко).- Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2015. – 80 с.
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч./ Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.
4. Міжнародна економіка : навчальний посібник / ред. С. В. Фомішин. – Львів : Новий світ-2000, 2012. – 448 с. – (Вища освіта в Україні).
5. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посібник / Т.В. Шталь [та ін.]. – Харків :Видавництво «Форт», 2015. – 364 с.

Завдання для практичного заняття:

У відкритій економіці фірми розраховуються з сімейними господарствами за спожиті ресурси, сплачуючи їм 940 млн. грн. Домогосподарства витрачають на споживання 760 млн. грн., заощаджують 170 млн. грн. Фірми перераховують в амортизаційний фонд 65 млн. грн., одержують інвестиції в розмірі 240 млн. грн. Країна імпортує продукції на 135 млн. грн., експортує – на 140 млн. грн., перераховує за кордон інвестицій 50 млн. грн., одержує з-за кордону інвестицій на 40 млн. грн. проміжне споживання 300 млн. грн. Визначте сальдо платіжного балансу.

ТЕМА 9. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ

План практичного заняття:

1. Багатобічне регулювання світогосподарських зв'язків. Міжнародні організації системи ООН, ОЕСР (OECD) та інші міжнародні організації загальної компетенції.
2. МВФ, Світовий Банк у системі світового господарства і міжнародних економічних відносин.
3. Система організацій багатобічного регулювання міжнародної торгівлі.
- 4 Особливості міжнародного регулювання світових товарних ринків.

Основні теоретичні відомості:

Процеси, що відбуваються у світовому господарстві та в зовнішньоекономічній політиці держав, характеризуються глобалі-зацією економічної активності. У наш час більшість товарів виходить на ринок або через зовнішню торгівлю, або виготовляється з використанням іноземних компонентів. За сучасних умов, коли світове господарство – це єдиний глобальний організм, коли науково-технічна революція перетворила міжнаціональні або регіональні проблеми в проблеми глобальні, зростає роль міжнародних економічних організацій і насамперед ООН у регулюванні світогосподарських зв'язків.

Джерела:

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 256 с
2. Зеліч (Яцко) В.В. Міжнародна економіка: навчально-методичний комплекс / В.В. Зеліч (Яцко).- Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2015. – 80 с.
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч./ Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.
4. Міжнародна економіка : навчальний посібник / ред. С. В. Фомішин. – Львів : Новий світ-2000, 2012. – 448 с. – (Вища освіта в Україні).
5. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посібник / Т.В. Шталь [та ін.]. – Харків :Видавництво «Форт», 2015. – 364 с.

ТЕМА 10. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК

План практичного заняття:

1. Теоретичні основи глобалізації економіки на сучасному етапі.
2. ЄС як результат інтеграційних процесів: історія, принципи формування, механізми управління, сучасні проблеми.
3. Глобалізація, її природа, причини і технологія.
4. Глобальні проблеми світового господарства.

Основні теоретичні відомості:

Під впливом глобалізації світової економіки посилюється інноваційний розвиток виробництва, створення робочих місць, удосконалюються ринкові відносини, відбувається лібералізація зовнішньоекономічної політики, зростає добробут населення. В результаті глобалізації світова економіка стала виглядати не як проста сукупність національних економік, а як *економічне співтовариство, що характеризується якісно новими особливостями:*

1. Сучасні процеси глобалізації зачіпають промислово розвинені країни, сприяючи інтернаціоналізації науки і виробництва, розвиваючи технології проривного характеру як основний засіб підвищення міжнародної конкурентоспроможності вироблених ними товарів і послуг.

2. Істотно змінилися не тільки обсяги світової торгівлі, але основні напрямки і товарна структура міжнародної торгівлі. Її основу складають міжнародний обмін технологіями, наукомісткими і високотехнологічними товарами, іншою готовою продукцією.

3. Основою глобалізації виступає інтернаціоналізація не обміну, а виробництва, суб'єктами якого є транснаціональні компанії/корпорації (ТНК). Саме ТНК виступають основними контрагентами глобальної економіки, які акумулюють більшу частину доходів. Конкуренція цих компаній нерідко є більш гострою, ніж на національному рівні, використовуються принципово інші методи конкурентної боротьби. ТНК перетворюються в самостійну силу, без якої національна економіка приречена на пасивну роль в загальносвітових економічних відносинах.

4. Економічна глобалізація все більше набуває форми фінансової глобалізації. Суть її полягає в тому, що пошук і використання конкурентних переваг компанії на міжнародних ринках стали жорстко спиратися на нові і різноманітні фінансові інструменти, що виростають із гігантських можливостей світового фінансового ринку. Закладаючись на унікальні можливості комп'ютеризації та розвитку системи телекомунікацій, фінансова глобалізація стала визначати стратегію і тактику міжнародної маркетингової діяльності.

Джерела:

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 256 с
2. Зеліч (Яцко) В.В. Міжнародна економіка: навчально-методичний комплекс / В.В. Зеліч (Яцко).- Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2015. – 80 с.
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч./ Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.
4. Міжнародна економіка : навчальний посібник / ред. С. В. Фомішин. – Львів : Новий світ-2000, 2012. – 448 с. – (Вища освіта в Україні).
5. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посібник / Т.В. Шталь [та ін.]. – Харків :Видавництво «Форт», 2015. – 364 с.

Завдання для практичного заняття:

Імпортне мито кінцевого продукту становить 15 %; зважене середнє значення мита на імпортовані складові кінцевого продукту, які становлять 1/4 його ціни, дорівнює 10 %. Якою буде фактична ставка мита на кінцевий продукт?

Фірма вивозить 5 т алюмінію з України у Фінляндію за ціною 1 873 дол. США за 1 т. Митний збір на вивезення із України алюмінію становить 130 дол. США за 1 т. До вступу в Європейський Союз у Фінляндії митний збір на ввезення цього виду товару не стягувався, після вступу до ЄС митний збір становить 6 % вартості товару, який ввозиться. Визначте, як змінилася ціна 1 т алюмінію і вартість товару, що ввозиться у Фінляндію, після її вступу до ЄС.